

Motion till riksdagen 2010/11:K273

av **Olle Thorell (S)**

Elektroniskt val – ett val i tiden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att införa elektroniska val i de allmänna valen.

Motivering

Det gångna valet har med tydlighet påvisat de brister som finns i vårt nuvarande sätt att genomföra allmänna val till riksdag, landsting och kommun. Valsedlar har kommit bort, hanterats fel och fastnat i posthanteringen. Från vallokaler har rapporter kommit om buntar av valsedlar som flyttats från sin rätta plats, om valsedlar från ett parti som har blandats med ett annat partis valsedlar, om valsedlar som har tagit slut samt att alla partier inte haft resurser att se till att deras valsedlar finns tillgängliga i alla vallokaler. Det förekommer också att väljare av misstag tar fel valsedel, då namnen på partiernas namn kan vara snarlika och inga partisymboler finns på valsedlarna. Exemplet är många på de nackdelar som finns med att ha en procedur som bygger på fysisk pappershantering av miljontals valsedlar. Dessutom fördröjs redovisandet av valresultatet på ett orimligt sätt.

Incidenter av dessa slag har antagligen förekommit i alla val, men har förmodligen inte haft betydelse för valresultatet då marginalerna i till exempel riksdagsvalet har varit så pass stora. Valet 2010 var däremot annorlunda. Sällan har det varit så små marginaler som avgjort i så många församlingar i såväl riksdags-, kommun- som landstingsvalet. Två exempel är valen till kommunfullmäktige i Västerås och Örebro. I Västerås avgjorde 11 röster om det rödgröna eller borgerliga blocket skulle bli störst och i Örebro avgjorde endast en (!) röst. Antalet överklaganden av valresultatet har följaktligen också varit rekordstort, och det kan komma att dröja upp till ett halvår efter valdagen innan det slutliga resultatet kan fastställas.

Fel! Okänt namn på

Detta är rättsosäkert och det finns en risk att förtroendet för valsystemet och i förlängningen förtroendet för demokratin urholkas. Men det finns åtgärder som kan vidtas för att öka rättssäkerheten i nuvarande system. Till dessa hör att tillåta partisymboler på valsedlarna, att ha ytterligare personal i vallokaler och att utbilda personalen ytterligare. Ett annat sätt att komma runt dessa problem är att införa elektroniska val. Detta är ett system som redan visat sig fungera i två av världens största demokratier, Brasilien och Indien.

Tanken är inte att ett sådant val med nödvändighet måste förrättas över Internet då det är förenat med stora risker eftersom valet då kan genomföras från vilken plats som helst och i en okontrollerad miljö. I en sådan situation är det nämligen svårt att garantera att valhemligheten är skyddad och att väljaren lägger sin röst utan otillbörlig påverkan från någon annan.

Vad som dock utgör ett seriöst alternativ till dagens ordning är att väljaren fortfarande går till en vallokal, prickas av i en röstlängd och genomför valet bakom en skärm, så att ingen kan se vad någon annan röstar på. Som idag bör det också finnas personal från valnämnden i lokalen som ser till att allt går rätt till. Skillnaden skulle ligga i att valet förrättas via en dator, utrustad med pekskärm, som låter väljaren lägga sin röst elektroniskt.

Fördelarna är många med ett sådant system, och tekniken har gått framåt så mycket vad gäller till exempel kryptering och skydd mot så kallade hackare att risken för fel torde vara minimal. För väljaren blir det också en lätt och tydlig procedur då valet enkelt kan göras så pedagogiskt att risken att väljarna av misstag röstar på ett icke avsett parti kan minimeras. Via denna metod skulle också resultatredovisningen kunna bli oerhört mycket snabbare samtidigt som antalet felkällor blir färre.

Sverige är i många avseenden ett modernt land där det finns möjligheter att till exempel deklarerera över Internet och via sms. Medborgarna blir alltmer vana och bekväma i att kunna utträta sina ärenden elektroniskt. Men sättet på vilket medborgarna går och röstar har sett likadant ut i decennier. Det är dags också för de allmänna valen att ta klivet in i 2000-talet. Därför menar jag att det är hög tid att införa elektroniska val.

Stockholm den 21 oktober 2010

Olle Thorell (S)